M I N K A R N I R

18 sundurlaus blöð.

1. Minkarnir í nágrenni Reykjavíkur
2. Minkafarganið. Reykjavík,2.4.1943.
3. Minkafarganið.
   Undirritað Njörður í Nóatúnum.
4. Minkafarganið.
   Undirritað Njörður í Nóatúnum.
5. Minkafarganið.
   Undirritað Njörður í Nóatúnum.
6. Minkafarganið.
7. 1 blað titillaust.
8. Lítið blað merkt Njörður í Nóatúnum.
9. Frumvarp Guðbrandar Ísberg og
   Péturs Ottesens um útrýmingu minkanaa.

Minkarnir í nágrenni Reykjavíkur

Þegar minkarnir gengu hér sjálfala um bæinn fyrir fáum árum og höfðu aðsetur sitt hér við Tjörnina benti ég á það, hver vágestur þeir væri og vitanlega fékk ég skömm fyrir þetta og illmæli, sem mér kom eigi til hugar að svara einu orði, enda undan þeim rifjum runnið, að lítið mark var á því takandi.

Síðan voru kvikindi þessi, minkarnir, hér við Elliðaárnar og næstu [illegible] og nokkrir aðrir [illegible] við hús manna hér víðsvegar í bænum, þá voru þeir einnig í neysluvatni höfuðstaðarbúa við Gvendarbrunna og loks allmargir við Barnahælið hjá Silungapolli. Þar sáust þeir í stórhópum jafnvel heima við húsið, í vatnsbólinu þar og við Silungapoll. Þar hefir verið krökt af silungi, fuglar með unga sína og kindur með lömbum sín. Síðastl. sumar tók hefir naumast nokkur silungsbranda sést í Silungapolli og fuglahreiðrin liggja þar víðsvegar um hraunið, stálpaðir ungar hverfa þeir daglega frá mæðrum sínum og síðan fækkar þar einnig öðrum.

Ég hefi oftar en einu sinni beðið ~~[illegible]~~ mann þann er Hvað eiga að hafa eftirlit og umsjón með skaðsemdar dýrum þessum að gera ráðstafanir til þess að þau fái eigi að leika þar lausum hala, en mér er sagt, að hann hafi aldrei látið sjá sig þar og ég hefi heldur eigi orðið hans var. Þetta er nú umsjónin hans!

Vitundarvottar:

Þá vil ég spyrja: Eru bændur landsins og búalið allt eigi búin að sjá nægilegan árangur af óhappaverki þeirra manna er þrátt fyrir alvarlegustu aðvaranir, m. a. og einna helst Magnúsar sál. Einarssonar dýralæknis, voru svo óforsjálir að leiða þennan ófögnuð yfir landið mæðiveikina, karakúlkvillana o. fl. hin síðari ár.? Eru menn enn ekki farnir að sjá afleiðingar þessara óhappaverka ábyrgðarlausra manna, sem allt þykjast geta gert, en geta þó ekkert og munu aldrei neitt geta gert annað en það, að

Vitundarvottar:

Minkafárganið

Nú er það enn á dagskrá. Stykkið mér þótti rétt að benda á reynslu mína af ófögnuði þessum – ég gerði það fyrir nokkrum árum og hlaut þá ámæli fyrir það, en lét við svo búið standa og svaraði þeim engu, enda undan köldum rifjum runnið – og er þessi reynsla mín byggð á breytingu þeirri er nú hin síðari ár hefir orðið við Silungapoll af völdum minkanna, en þar hafast við árlega 70–80 börn á hverju sumri.

Áður var krökkt af silungi í Silungapolli og lækjunum þeim er í hann renna og úr honum. Nú sést þar engin branda.

Fuglalíf var þar mikið: Endur verptu þar hópum saman, ungu þar eggjum sínum og leiddu unga sína út á pollinn. Nú eltir minkurinn fuglana eins og kráviðar úti um allt hraun, endurnar missa unga sína daglega og egg þeirra eru étin á hreiðrunum.

Reynt hefir verið að setja gildrur á Silungapoll og í kringum hann, en ekkert kvikindi hefir náðst í þær. Minkarnir eru ófeimnir mjög, koma heim að dyrunum hússins og synda í neysluvatninu, eins og í Gvendarbrunnunum, neysluvatni bæjarbúa.

Vitundarvottar:

Eftirlits- eða umsjónarmaður svonefndur hefir verið sendur að fara þangað uppeftir og gjöra einhverjar ráðstafanir til þess að forða barnahælinu frá þessum fjanda, minkunum; hann hefir hafnað því, en enginn nokkurn tíma orðið hans þar var.

Minkafarganið.

Meðhaldsmenn þessa vandræðamáls halda því enn fram, að minkarnir geri fuglalífi landsins lítinn skaða og jafnvel enn síður lax- og silungaveiði í lækjum, ám og vötnum.

Sökum þess að ég hefi þegar kynnzt þessu nokkuð hin síðari ár, vil ég leyfa mér að skýra frá reynzlu minni í þessu efni.

Silungapollur er við norðurjaðar hraunsins fyrir ofan Hólm og í landi þeirrar jarðar. Þar, í Silungapolli, var krökt mjög af silungi, en nú sézt þar enginn branda. Fuglalíf hefir og verið þar blómlegt mjög og mikið; endurnar verptu þar í hraunjaðrinum og heiðabörðunum þar í kring; þær leiddu unga sína út á Silungapoll og höfðust þar við með þá, þar til þeir voru fleygir og lengi eftir það, enda var þeim daglega gefið brauð og ýmiskonar matur frá Barnaheimili Odd-Fellowa sem þar hefir starfað um 25 ára skeið, með 70–80 börn, allt að 4 mánuðum á hverju sumri. Nú má sjá hami og ritjur fugla þessara um hraunið allt og í nánunda við heimilið og Silungapoll. Endurnar hafa að mestu flúið staðinn hin síðustu ár, og hafi þær sézt þar, hafa menn séð, að þeim og ungum þeirra hefir fækkað með degi hverjum, enda eru minkarnir svo nærgöngulir, djarfir og ófeimnir, að þeir sjást oft heima við húsið, einkum á kvöldin, og einnig svamla þeir í neyzluvatni heimilisins, eins og þeir gerðu og gera enn í neyzluvatni voru, bæjarbúa Reykjavíkur við Gvendarbrunna. Er naumast hægt að segja að þetta sé lystugt fyrir neytendurna.

Við Silungapoll er svo mikil mergð minka, að þeir hafa sézt þar í hópum, stundum 3 eða 4 í einu. Gildrur hafa verið lagðar fyrir þá, bæði í vatnsbakkana og úti í Silungapolli, en þeir hafa enn ekki „gengið í

gildrunni" né heldur verið hægt að handsama þá á annan hátt. Minkarnir tortíma árlega og fuglalífinu einnig, en silungunum þó ekki svo, að þeim verður naumast vart framar. Þetta eru þá afleiðingarnar af því, að illgresisdýrinu þessu, minkarnir, hafa verið fluttir að.

Hinn svonefndi eftirlits- og ráðunautur hefir verið ráðinn að koma upp að Silungapolli til þess að gera þar einhverjar ráðstafanir til þess að útrýma þessum ófögnuði, en engum segist hafa orðið neins þess vart þar og ég veit ekki til að hann hafi látið sig þetta neinu skipta. Slíkt og því líkt er nú eftirlit hans og umsjón, a.m.k. þar efra, hvernig sem það kann að vera á öðrum stöðum.

Fyrir nokkrum árum minntist ég á þetta mál í blaði einu hér í bænum og fékk ónot ein og illmæli fyrir, sem ég að vísu hefi látið mér í léttu rúmi liggja, enda voru þau undan köldum rifjum runnin og því að engu hafandi.

Vonandi tekst þeim, sem nú hafa tekið flutning þessa máls að sér, m.a. á Alþingi, að koma því til leiðar, að alger útrýming minkanna verði tafarlaust og rækilega hafin, áður en ófögnuður þessi eyðileggur allt fuglalíf í landinu, lax- og silungsveiði í ám og lækjum, en þess verður eigi langt að bíða að svo verði. Var innflutningur Karakúlsfjárins eigi nógu- [illegible] hefði útrýming gerð orðið of- [illegible] til manna um það hvernig ... — [illegible] — leiðingar þess, er af því hefir orðið — o.fl. ... alvarlegar aðvaranir og áskoranir manna. ... Vilja menn einnig bíða þangað þess yfir land og þjóð?

Reykjavík, 2. apríl 1943.

[signature]

Minkafarganið.

Hvaðanæfa að berast nú fregnirnar um það, hversu mikinn usla óarga-
dýrin miklu, minkarnir, gera víðsvegar um landið. Nokkrir menn, er séð
hafa voða þann er af þessum ófögnuði stafar, hafa fyrir löngu hafist handa um
það, að fá honum útrýmt með öllu og eiga þeir þakkir alþjóðar skilið fyrir
atorku sína og einurð, því við rammann reip er að draga: Hégómlegasta fésýki
fárra ábyrgðarlausra manna og leikaraskap, eigingirni þeirra, er dýrin eiga og ala
þau á kostnað annara, en hirða eigi um að gæta þeirra svo, að þau verði ekki öðrum
til skaða með eyðileggingu annara, mikilsverðari eigna, t.d. lax og silungs-
veiði í ám, lækjum og vötnum, æðarvarps og unglamba, svo og alls fuglalífs í
landinu. Að hér sé ekki of djúpt í árinni tekið, sanna hinar margendur-
teknu fregnir, í blöðum landsins og manna í milli, sem allar bera að sama brunni,
að faraldur þessi verði ~~eiginlega~~ óstöðvandi plága og engu ~~betri~~ skárri, minni til
ills, en innflutningur karakúlfjárins, sem þegar hefir valdið bændum og
búaliði landsins skaða svo miklum, að nemur mörgum miljónum króna.
Magnús sál. Einarsson dýralæknir varaði þó menn mjög alvarlega við þessu og
því, að flytja inn erlend dýr og fénað, en jafnskjótt sem þessi árvakri maður
í mætti sínu og umhyggjusamasti ráðunautur þjóðarinnar er fallinn frá,
rísa þeir upp hver af öðrum, sjálfbirgingarnir og sérviskuseggirnir, sem allt
þykjast vita öðrum betur, og krefjast þess með harðri hendi, að innflutningurinn
sé eigi aðeins leyfður heldur og jafnvel löghelgaður. Hvar standa menn þessir
nú? Var ekki ráðsnilli þeirra og rammvenduleg vizka til þess, að afstýra voða
þeim er þeir hafa leitt yfir þjóðina, eða kunna þeir nú engin ráð til úrbóta?
Hvar er nú ábyrgðin þeirra, fyrir öllu þessu vafstri?
flani sínu og fávíslega ráðabruggi? Hvar er nú að minkarnir voru að svamla í drykkjarvatni
Það eru eigi mörg ár liðin frá því, að minkarnir voru hér við Tjörnina og úti í hólma,
voru hér í Grundarbænum, né heldur er þeir voru hér víðsvegar í bænum, í Kaplaskjóli, við Kára-
eða þeir voru skotnir, einn og einn, hér víðsvegar í bænum, hvar dýr væri. Hvarvetna
stíg og víðar, þar sem þeir gengu ljósum logum, eins og alsaklaus húsdýr væri,
fyrir sunnan og austan Hólm, en hvolpar af kvikindum þessum, enda segja þeir,
sem þá eiga, sumar úti staði og þá eigi síður þeir, sem engin hafa með tann-

T og verð-mætari

HH

heimilinu að Silungapolli, að þar séu þeir mesta margir og nærgöngulir mjög.
Áður var krökkt af silungi í Silungapolli og lækjunum, sem eru í honum og
úr honum; nú hefir þar engin branda sézt hin síðari ár, 3-4, en minkarnir
hafa verið þar í hópum, jafnvel heima í hlaðvarpanum, í neyzluvatninu þar,
og svamlandi um allan Silungapoll. Þar hafa að undanförnu verið fjöldi
fugla, einkum endur, sem átt hafa hreiður sín þar víðsvegar og leitt unga sína
út í Silungapoll; nú hverfa ungarnir daglega, [illegible]
og hænur þeirra liggja úti um allt [illegible] þar í grennd, rifnar og tættar. Kunnugir
segja, að þar séu minkarnir hópum saman, 3-4 í einu, og eigi sér þar örugga griða-
staði í hólmunum og hraunholum, og þótt settar hafi verið þar gildrur og einnig úti í
[illegible] svo vitað sé.
Silungapoll, hefir enn enginn minkur náðst þar um slóðir svo vitað sé.
Eftirlitsmaður eða umsjónarmaður hefir verið beðinn að koma þangað upp eftir, en
engum sögum fer af hvort hann hafi orðið hans var þar efra. [illegible]
hans. 9
Hefi ég [illegible] heimilis, fyrir öll þessi og mun verða hægt að sama [illegible]
Skyldi nú hið háa Alþingi, sem fengið hefir mál þetta til athugunar og
úrbóta, geta látið það afskiftalaust og þannig leitt enn eina plágu yfir landið,
[illegible] Vill það fá það orð á sig, að það hafi [illegible]
plága, sem hvorki það né aðrir fá stöðvað?
[illegible] í þessu máli og á engu [illegible] alvarlegustu á [illegible] manna og mál-
Við sjáum nú til. En sú spá mun rætast, sem áður hefir
[illegible] blaða? [illegible] lengst um líður verða þjóðinni ein
sögð verið, að minkafangarið muni áður en [illegible] verið,
hin mesta plága, sem hún enn hefir þolað. Sumir segja en það [illegible]
að [illegible] sama stigi fyrir þessu, en þó eigi þeir einir sök á, sem sjálf hafi séð lítils
að [illegible] sem [illegible] og aðrir [illegible] yfirlandinu
og þjóð. [illegible] þessi sem áður er getið, er nú sagt, að minkar hafi sloppið út í Kópafirði, [illegible]
Ólafsvík og víðar. Er þetta ekki nóg [illegible] til þess, [illegible]?

Bjarni í Nóatúnum.

Jón Pálsson Laufásvegi 59
hefir ritað framanskráða grein.

Minkafarganið.

1.

Hvaðanæfa að og úr öllum áttum berast fregnir um það, að skaðræðisgripir þessir, minkarnir, leiki lausum hala, að fáeinir þeirra náist og séu drepnir, en aðrir, og þeir eru miklu fleiri, sem komist undan. En þá auðvitað hvað fuglunum líður.

Oft á tíðum hafa skindur þessar verið á ferli hér í bænum, við Tjörnina, á götum bæjarins og við híbýli manna. Þá hafa þær og verið að „setja sódið“ fyrir bæjarmenn með því, að svamla í drykkjarvatni þeirra við Gvendarbrunna, og við Elliðaárnar „ganga þeir eins og grár köttur!“

Fjalla og fjöru í milli er aðsetur þeirra. Hraunið allt, ofan frá Lögbergi niður að Keili.

Norðan við hraunjaðar þetta er Silungapollur. Var þar eigi alls fyrir löngu fuglalíf mikið, einkum endur af ýmsum tegundum, er leiddu unga sína út á pollinn. Nú má sjá hami fugla þessara eins og hráviði um þessar slóðir, rifna og sundurtætta. Vogi endurnar sér út á pollinn með unga sína, hverfa þeir þaðan jafnskjótt og móðir þeirra, flýja þaðan með þá fáu unga sína ef nokkrir komast undan og sjást þar eigi framar, enda er nú svo komið að á Silungapolli eða nálægt honum sést naumast nokkur fugl.

Fram á síðustu ár var krökkt af silungi í Silungapolli —, dregur hann nafn sitt af því —. Nú sést þar naumast nokkur branda, og lækjunum þeim er í hann renna og úr honum.

Hraunið allt og Silungapollur eru friðað allt árið um kring bæði fyrir fiska og fugla. Barnahæli það, sem þar er, eiga fátæk og veikluð börn, sem eru í eigu nokkurra manna, og bæjarfélag Reykjavíkur hefir notað nú um skeið eða hin síðari ár, nærri 80 að tölu. Þess mætti því mega vænta, að menn líti til stofnunar þessarar, sem hún sé friðhelg með öllu, og hvað minkana áhrærir, mætti einnig mega vænta þess, að þeir, sem telja sig eftirlitsmenn og umsjónarmenn með þeim og öðrum þvílíkum kvikindum, láti sjá sig þar efra, ef þeir kynni einhver ráð til þess að hafa einhvern hemil á uppivöðslu þeirra. Þessa hefir verið óskað, en eigi er vitað, að neinn maður hafi sézt þar í þeim erindagjörðum.

Eftir hverju eru mennirnir að bíða með algera útrýmingu minkanna? Villi-?
Þjóðar meins að þeir verði álíka eða önnur eins plága sem karakúlhrútarnir frægu? Til
þess, að stemma fyrir afleiðingum plágu þessarar og eyðileggingu, kvað vera gert ráð
fyrir því á fjárlögum yfirstandandi árs að verja þurfi nær tveggja miljóna fjárhæð!
Vitanlega hafa engar tvær miljónir dugað til þess að bæta allan þann skaða um
mörg undanfarin ár, sem mæðiveikin hefir valdið, eigi einungis í missi búfjár bænda, heldur
og til varnar útbreiðslu veikinnar: Til þess hafa þegar farið margar miljónir króna!
Af þessu má sjá, hverjar afleiðingar það hafði og hefir sennilega enn um mörg ár, að
alvarlegum aðvörunum og bendingum Magnúsar sál. Einarssonar dýralæknis var
á sínum tíma engu sinnt. Hafa nú þeir, er síðar komu til sögunnar í þessu efni, og
í landið, mestu réðu um það, að karakúlhrútarnir voru fluttir inn, reynst betri og hollari ráðu-
nautar þjóðarinnar, en Magnús Einarsson dýralæknir var?
Eða skyldi þeir menn, er einhver kynni höfðu af brautryðjendum minkanna

og mest mun að því að þeir væri fluttir inn í landið, hafa getað leigt við því 3.
að þeir væri þjóðhollari eða ráðsnjallari en hinir, þótt segja mætti að ásköll
væri um manndóminn; þar þurfti hvorugur annan að öfunda af því sem fór, að
báðir undu þeir og hver í sínu lagi, hinir mestu óþurftarmenn þjóðarinnar með því
að leiða plágurnar, hvor annari verri yfir hana, því það er sýnilegt og mun sann-
ast áður en langt um líður, að minkafarganið verður enn óviðráðanlegra en mæði-
veikin og miklu skæðari plága en hún. Bændur landsins og búalið hafa þegar fengið
reynslu af hinni fyrri, en eiga áreiðanlega eftir að bíta úr nálinni með þá síðari.
Nú hafa tveir hinna merkustu manna þjóðarinnar, sýslumaður Húnvetninga, Guð-
brandur Ísberg og alþingismaður Borgfirðinga, Pétur Ottesen, kvatt sér hljóðs, hinn
fyrri með ítarlegum blaðagreinum og hinn síðari með rökföstu frumvarpi á Alþingi.
Verði því frumvarpi þetta fellt eða því snúið öfugt svo að það hafi lítið sem ekkert
lagagildi, má Alþingi sjálfu sér um kenna: það hefir verið aðvarað og nú er það
beðið áheyrnar og góðra úrræða við því sem komið er og verða mun, ef ekkert er
aðgjört, og er nú eftir að vita, hvort það metur meira, algjöra eyðileggingu sauðfjár
landsmanna, laxveiði þeirra alla og varplönd þeirra, eða nokkra minka-
bjóra, sem fást kunna af útlendum þeim, er nú vaða uppi, minkunum, að of-
stofninum alla eyðileggingu þeirra á helztu nytjafé þjóðarinnar.

Að lokum vil jeg, sem ritaði þessar línur, taka það fram, að jeg á enga sauðkind, enga veiði í vatni né varpland neitt, sem mér væri nauðsynlegt að verja, en jeg þykist þekkja svo 4.
mikið til landbúnaðar og erfiðra kjara bænda, að jeg vil ekki láta ábyrgðarlausum ágeng-gjörnum líðast það, að leiða yfir þá hverja plágun annari verri. Framferði þeirra manna er það gera eða eftir standa er hegningarvert en ekki verðlauna.

Komi til þess, sem vonda má, að fram komið frumvarp um algjöra útrýmingu minkanna verði lagt undir atkvæði alþingismanna til síðustu úrslita, vil jeg fyrirfram skora á alþingisforseta þann er þeirri atkvæðagreiðslu stýrir, að láta viðhafa nafnakall um hann í þinginu. Fær maður þá að sjá kjördæmi þingmanna þeirra er greiða málinu mótatkvæði. Sjáum nú hvað setur, en mál þetta er svo alvarlegt, að það mun aldrei verða þagað í hel, eða þeir stungið undir stól; það munu landsmenn eigi þola!

Staddur í Reykjavík, Gjörður í Nóvember.

Höfundur framanritaðrar greinar er:

Jón Pálsson fyrv. bankagjaldkeri
í Reykjavík.

Minkafárganið

Hvað undar að berast fregnir um það, að skaðræðisgripir þessir, minkarnir, leiki lausum hala, nokkrir þeirra náist og þeim sé lógað, en aðrir, og þeir miklu fleiri, komist undan.

Oft á tíðum hafa ókindur þessar verið á ferli hér í bænum, við Tjörnina, á götum bæjarins og við híbýli manna. Þá hafa þeir og verið að „setja sodið" fyrir bæjarmenn með því að svamla í drykkjarvatni þeirra við Gvendarbrunna (hollur drykkur og heilnæmur eða hitt þó heldur) og við Elliðaárnar „ganga þeir einir og gráir kettir." Hvarvetna allt, ofan frá Lögbergi suður að Keili, fjalls og fjöru á milli er aðalaðsetur þeirra. Norðanvert við hraun þetta er Silungapollur; þar var áður allt fyrir löngu fuglalíf mikið; var það einkum endur af ýmsum toga, sem leiddu unga sína út á pollinn. Nú má sjá hvar fugla þessara eins og hræviði um þessar slóðir, rifna og tætta. Varla er nokkur önd út á pollinum með unga sína, ef nokkrir eru, hverfa þeir jafnskjótt, eða endurnar flýja með þá, þótt ófleygir séu, og nú sést þar naumast nokkur fugl.

Þá var einnig áður krökkt af silungi í Silungapolli, og dregur hann nafn sitt af því, en nú sést þar naumast nokkur branda, né heldur í lækjum þeim er í pollinn renna og úr honum; áður [illegible] hópum saman, oft 3 og 4 í hverjum hópi, svamlandi í pollin-um. Eftir útliti á móti [illegible] minkarnir þar [illegible], syndandi [illegible] í blóðvatninu, og jafnvel í drykkjarvatni bæjarins. [illegible] Loðdýrafélagsins hefir verið beðinn að koma þangað upp eftir, en enginn hefir orðið umsjónarmaður [illegible]. Kynni að hann gæti haft einhvern hemil á uppáhaldsminkunum, en þannig er nú eftirlit hans og umsjón! [illegible] menn þessa var þar efra, svo vitað sé. Vilja þeir [illegible] algera útrýmingu minkanna?

Eftir hverju eru menn annars að bíða? [illegible] að ófénaður þessi verði álíka eða önnur eins þjóðarplága sem karakúlhrútarnir, fordæmi og afleiðingar innflutnings þeirra, mæðiveikin, sem þegar hefir valdið þjóð-inni margra miljóna króna skaða? Sannarlega verða minkarnir engu síður athuga-samir í eyðileggingu sinni og er þegar farið að bera mjög á því í veiðiám, vötnum og varplöndum manna.

-alvarlegum dómum Magnúsar sál. Einarssonar dýralæknis var í ýmsum tímum engu sinnt, heldur voru ábyrgðarlausir angurgapar látnir leiða Karakúlkindurnar inn í landið og um leið mæðiveikina, en síðan minkana, sem nú ætla að gera þjóðinni hin sömu skil og enn verri: Verða óviðráðanleg landplága! 2.

Getur það hugsazt, að Alþingi láti frumvarp það sem nú er komið fram, um algera útrýmingu minkanna, sé sem vind um eyru þjóta, án þess að reisa neina rönd við!

Verði ekkert aðgjört í þessu efni, má Alþingi sjálfu sér um kenna: það hefir verið aðvarað, boðið aðgerða og ágjár og því ber það ábyrgð á málinu upp frá þessu og afleiðingum þeim, er minkarnir valda. Komi einhverju sinni til atkvæðagreiðslu um þetta mál í Alþingi, er hér með skorað á forseta þess, að viðhafa nafnakall um það, svo séð verði þjóðhollusta þeirra manna, er torvelda framgang þess eða fella það.

Njörður í Nóatúnum.

Jón Pálsson fyrrv. féh. er höfundur framanritaðrar greinar.

<u>Minkafarganið.</u>

Vísir hefir komið að máli við Jón Pálsson, fyrv. bankaféhirði, en hann hefir haft umsjón með barnaheimili Odd-Fellowa við Silungapoll síðan það tók þar til starfa 1931, og spurt hann hvort vart hafi orðið minka þar efra eða áhrifa þeirra á fuglalífið nálægt heimili þessu og fiskimergð í Silungapolli.

Fórust Jóni Pálssyni þannig orð um þetta:

Minkar hafa verið í stórhópum nálægt Silungapolli hin síðari ár og oft sést þar 3 og 4 í senn. Fuglalífið þar var fjölskrúðugt mjög; einkum var það endur ýmsra tegunda er árlega urpu þarna í móbörðunum og kjarrrunnunum austan og sunnan Silungapolls og jafnvel í lækjarbökkunum fáa faðma frá heimilinu; leiddu þær síðan unga sína á pollinum í Fuglabóli. Tvö undanfarin ár hefir aðeins ein önd sést á þessum slóðum með 6–7 unga, en á meðan hún hefir haldist þar við og eigi getað flúið með unga sína ófleyga, hefir þeim fækkað dag frá degi.

Þá hafa lóur, spóar, stelkar og ógrynni annara smærri fugla haldið sig þarna og verið svo spakir, að þeir hafa orpið eggjum sínum undir húsgrunninum eða við stakkamunnar o.s.frv. Nú sést þar enginn fugl.

Silungapollur dregur nafn sitt af silungi þeim, er þar hefir verið; hefir mergðin verið svo mikil, að í lækinn vestan hússins hafa sést margir tugir silunga í einu. Nú sést þar engin branda! — Það skal tekið fram, að enginn fugl né silungur er veiddur þarna eða drepinn. Hvorttveggja er algjört friðað.

Minkarnir hafa verið heimilinu nærgöngulir mjög og [illegible] — eins og neyzluvatni voru, Reykvíkinga, í Gvendarbrunnum. Reynt hefir verið að setja fyrir þá gildrur bæði á vetur og sumur, en enginn þeirra hefir gengið í gildrurnar; þetta sýnir hversu torvelt það er að útrýma þeim og er þetta útlit til þess, að það verði gjörsamlega ómögulegt innan fárra ára, ef eigi er hafist handa um það nú þegar. Það verður svo með þá, sem karakúlkindurnar, að þeir valda

HH Étur hann ekki ~~[illegible]~~ eldisseiði úr silungsánni, sem illa uppsettir, sem nú er farið að bera svo mjög á hin síðari ár, jafnvel frekar en nokkru sinni áður? —

Þá er og annar vágestur þar efra, sem vert er að minnast á; það er minkurinn, sem gengur þar í ljósum logum, heim á hlaðvarpann og svamlar jafnvel í drykkjarvatnsbólinu. Silungspollur hefir verið aðsetur fjölda fugla, einkum margra anda af ýmsu tagi; nú eru hreiður þeirra rúin og tala þeirra dregur um helming, nálægt pollinum. Þar hefir verið krökkt af silungi; nú sést þar enginn branda!

Umsjónarmaður loðdýrafélagsins hefir verið beðinn að koma þangað upp eftir til þess að reyna að stía þessum ófögnuði frá bænum, en ekki er vitað að hann hafi enn sinni látið sjá sig þar um slóðir. Illt og fráleitt er nú umsjónin hans þar. Væri það

HH þó ~~[illegible]~~ ómaksins vert fyrir hann, að sjá þessa skaðsemdargripi, 3 eða 4 saman í einum hóp svamla í vatninu, kafandi endur og kjötta upp í sig ungum þeirra hvern á fætur öðrum, og jafnvel flýja undan þeim með einn eða tvo sem eftir lifa. Eða þá, að sjá þá fara upp síðustu silungsbröndurnar, sem eftir kunna að vera orðnar þangað slæðast úr bólinu þeim er að pollinum liggja og út frá honum.

minkana,

Það mun sannast, að verði eigi þegar útrýmt hverjum einasta minki, þá verður hann engu síður landplága hin mesta, engu síður en mæðiveikis faraldurinn forðum, sem búinn er að valda þjóðinni margra miljón króna skaða. Eftir hverju er verið að bíða?

Vitundarvottar:

Eftirlits- eða umsjónarmaður Loðdýrafélagsins hefir verið beðinn að koma þangað upp eftir í því skyni, að hafa einhvern hemil á útbreiðslu minkanna, en enginn segist hafa séð þann mann þar. Svona er nú eftirlit hans og umsjón!

Eftir hverju eru menn annars að bíða með algera útrýmingu þessarar þjóðarplágu, minkanna? Vilja þeir, að plága þessi verði enn skæðari en karakúlkindanna, sem valdir voru að mæðiveikinni frægu, sem þegar hefir gjört þjóðinni miljóna króna skaða og nú virðist orðin óyfirvinnanleg plága? Ekki verða minkarnir síður athafnasamir í eyðileggingu sinni og er þegar farið að bera mjög á því: í veiðiám, vötnum og lækjum, svo og eggverum og varplöndum manna. Þjóðin skellti skollaeyrunum sínum við alvarlegustu aðvörunum Magnúsar sál. Einarssonar í þessum efnum, en lét ábyrgðarlausa angurgapa leiða karakúlkindurnar og um leið mæðiveikina, inn í landið, og síðan minkana, sem ætla að [illegible] sem verri. Getur það skeð, að Alþingi láti framkvæmd fram vera, um útrýmingu minkanna, sér um eigin hjörð, án þess að reisa neina rönd við?

Verði ekkert aðgjört, má Alþingi sjálft sér um kenna: það hefir verið aðvarað og því ber það ábyrgðina á málinu upp frá þessu!

Njörður í Hólahúsum.

neiri hlutu megu sínu og í kraminum þar náðist gaf að líta hann ~~þeirra~~ fullorðinna fugla alla
rifna og sundurtætta. Þótt barnanna, sem sum eru ekki nema 3ja ára, sé vandlega gætt
og ~~[illegible]~~ ef þeim ávalt fylgt úti sem inni, gæti hugsast, að eitthvert þeirra yrði
af tilviljun og án þess nokkur geti aðgert eða um það vitað, á vegi þess; hvað getur þá
skeð? Hvar verður þá umsjón þessa manns, sem aldrei hefði látið [illegible] þar, [illegible]
sé og hann ekkert gert til þess að stía þessum vargi frá? Hvað væri meira vert, líf barnsins
eða varga lífs hans? Og hvað segja menn um að þessi óþverri syndir í neysluvatni bæjarbúa og
sannar það? Eru bæjarmenn þakklátir fyrir þann [illegible]? Hvað gera aðrir, t.d. bæjar-
stjórn Reykjavíkur til þess að útrýma dýrum þessum? Tvö síðustu sumur [illegible],
sem umsjón hafa með Elliðaám? Að setja gjaldið fyrir varga lífs þess, en [illegible] fyrir
sér og komu ekki nærri þeim. Af skiljanlegum ástæðum vildu þeir eigi reyna [illegible]
nema hún yrði saklausum lífum til skaða.
Fyrir því, [illegible] eigi að [illegible] ráðstafanir til algjörrar útrýmingar minksins
Og álít, að þjóðin beri [illegible] ráðstafanir til algjörrar útrýmingar [illegible]. Það megi ó
og að hætta. Alþingi megi eigi líta leiða um sínu plágunni yfir land þetta og þjóð. Það megi
engu lund taka til greina [illegible] ráðum einstakra ábyrgðarlausra manna í máli þessu,
heldur samþykkja frumvarp Péturs Ottesen alþingismanns um [illegible].

Þeir, hr. G. Ísberg sýslumaður Húnvetninga og hr. Pétur Ottesen alþingismaður Borgfirðinga eiga þakkir skilið fyrir það, að hafa riðið á vaðið með að fá einu hinu mesta skaðræðisdýri, minkinum, ~~[illegible]~~ útrýmt með öllu. Greinargerð alþingismannsins getur þess, að um 70 minkar hafi þegar ~~drepnir~~ verið á sama árinu, þar af 40 hér í nágrenni Reykjavíkur og jafnvel einn þeirra hér á Austurvelli! Þá er og vitað, að fjöldi dýra þessara hafa hafst ~~við~~ hér við Tjörnina og víðsvegar í bænum. Benti ég á þetta í blaðagrein einni fyrir 3-4 árum, en fékk vitanlega litlar þakkir fyrir frá hendi einhverra aðdáenda þessara grimmu skaðræðisdýra. Síðan hafa þau verið í stórhópum við Silungapoll, þar sem 70-80 fátæk og veikluð börn dvelja að sumarlagi á ári hverju. Bað ég þá umsjónarmann þann, sem kvað eiga að sjá um að dýr þessi valdi eigi skaða, að koma þangað upp eftir og gera viðeigandi ráðstafanir til þess, að dýrin væri eigi látin ganga þar í ljósum loga, né heldur við Gvendarbrunna, þar sem bæjarmenn fá neysluvatn sitt, en ég hefi ekki orðið þess var, að ráðunautur þessi hafi látið sjá sig þar eða heyra. Þetta er nú umsjón hans.

Ég tel það mjög hættulegt, vegna hins mikla fjölda barna er að Silungapolli dvelja, að minkarnir séu látnir vera þar nærri lausir með öllu: Þau mundu eigi geta bjargað sér undan þeim ef dýrin réðust á þau, en að líkindi séu til þess, má benda á, að ~~þau~~ dýrin vaða og synda Silungapoll alla leið heim að leikvelli barnanna og vatnsbólinu þar, 4-5 faðma frá húsinu. Síðastl. sumar voru þar 5 minkar og voru nærgöngulir mjög ~~og~~ en óstyggir. Í Silungapollinum hefir verið krökkt af silungi smáum og af meðalstærð, nú sést þar naumast nokkur fiskur, enda munu sum vera þar umhverfis pollinn, mistu

neitt hafi í því verið úr því [illegible], en nefndin hefir starfað að þessum málum.
En ef svo er, að þeim nefndarmönnum sé mikið um það hugað, að koma því
inn hjá almenningi að nefndin sé svo hlynnt að vera pólitísk málefni og
því og vel benda kaflarnir í orðatækjunum: Ráðin, [illegible] o.s.frv. hennar
minnist [illegible] hafi ekki einu orði á [illegible]; aftur á móti gerir hann mikið úr [illegible]
[illegible] ráðinu í tilraunum þess til umbóta á [illegible] þeim, er hann telur
að þar sé á flestum sviðum: það vanti m.a. „vald" o.s.frv. Vald til hvers?